

Dosarul nr. 3ra-1040/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: V. Sîrbu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

17 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Vera Sculea,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vera Sculea împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, persoane terțe Maxim Maraurescul și Iulia Maraurescul cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Vera Sculea împotriva hotărârii din 6 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 24 decembrie 2019 Vera Sculea a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, persoane terțe Maxim Maraurescul și Iulia Maraurescul cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că la 13 noiembrie 2019 Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica a emis decizia nr. 65/15 în privința copilului minor xxxxx, născut la xxxxx, care i-a fost adusă la cunoștință abia la data de 29 noiembrie 2019, prin intermediul oficiului poștal.

Decizia vizată o consideră neîntemeiată, dat fiind faptul că în aceasta se indică că pentru stabilirea graficului de întrevederi cu copilul, s-a adresat bunica paternă, astfel nefiind clar din care considerente, dar mai ales din care probe, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului a ajuns la concluzia că mama copilului xxxxx, ar îngădi contactul copilului cu bunica.

La fel, a menționat că din conținutul deciziei, s-a stabilit că la Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului s-a adresat bunica paternă și nu tatăl copilului, prin urmare, este neîntemeiată concluzia Direcției de a-i stabili grafic și tatălui copilului, din moment ce acesta nu a cerut un asemenea grafic, adică nici nu s-a adresat cu o asemenea cerință, pornind de la faptul că părintele copilului se află peste hotarele Republicii Moldova.

În opinia reclamantei, decizia vizează o persoană care nu s-a adresat nemijlocit și nu a fost subiect de sesizare, nu a invocat încălcarea unor drepturi ale sale, iar pârâta nu era în drept de a emite un asemenea act.

Totodată, a relatat că în acest grafic sunt stabilite întrevederi nocturne la bunicii paterni, în pofida vârstei fragede a copilului. Astfel, a considerat că sunt abuzive concluziile Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului, deoarece, fiind mama băiețelului și acesta fiind mereu în grija sa, este primordial la o vârstă atât de mică, să fie noaptea cu ea.

A opinat că decizia emisă încalcă grav interesul superior al copilului, având în vedere că acesta nu are 7, 10, 14 ani, dar este încă un copil mic și este prematur de a-l lăsa atâtea nopți cu bunicii paterni.

A solicitat anularea deciziei nr. 65/15 din 13 noiembrie 2019 emisă de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, ca fiind ilegală și neîntemeiată.

Prin hotărârea din 6 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 12 noiembrie 2020, cu respectarea termenului prevăzut de art. 232 Cod administrativ, Vera Sculea a depus apel împotriva hotărârii din 6 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, iar în urma notificării la 18 ianuarie 2021 a hotărârii motivate, la 28 ianuarie 2021 a prezentat motivarea apelului.

Prin decizia din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Vera Sculea împotriva hotărârii din 6 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel cu trimitere la prevederile art. 219 alin. (1)-(4) Cod administrativ, art. 51 alin. (1) și (2), art. 58 alin. (1), art. 52 alin. (1), art. 64 Codul familiei, art. 18 alin. (1) și art. 17 al Legii privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, art. 9 pct.1 al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului și art. 3 al. (9) al Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, a reținut ca fiind justă concluzia primei instanțe referitoare la netemeinicia acțiunii și legalitatea deciziei nr. 65/15 din 13 noiembrie 2019 emisă de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica „Cu privire la cazul copilului xxxxx, a.n. xxxxx”, prin care s-a aprobat graficul de întrevederi a copilului minor cu tatăl și bunei paterni.

În acest context, instanța de apel a considerat neîntemeiat argumentul apelantei cu referire la faptul că la emiterea deciziei contestate autoritatea publică s-a bazat pe o copie necertificată a cererii depuse de tatăl copilului, transmisă prin intermediul bunicii. Or, instanța de apel a reținut că din conținutul deciziei nr. 65/15 din 13 noiembrie 2019, rezultă că Comisia pentru protecția copilului din cadrul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului Botanica a dezbătut cazul copilului xxxxx, a.n. xxxxx, la solicitarea bunicii paterne –Iulia Maraescul, nefiind invocat că procedura administrativă a fost intentată la cererea lui Maxim Maraescul, cu modalitatea de depunere a căreia exprimă dezacordul apelanta. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a menționat că argumentul invocat nu poate servi ca temei de anulare a actului administrativ contestat, întrucât potrivit art. 52 alin. (1) din Codul familiei, copilul are dreptul să comunice cu ambii părinți, cu bunei, frații, surorile și cu celelalte rude. Respectiv, acel fapt că Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului a acceptat cererea depusă de bunica copilului privind stabilirea graficului

de întrevederi cu copilul minor, nu denotă comiterea unor încălcări din partea autorității publice la emiterea actului contestat.

De asemenea, Curtea de Apel Chișinău a apreciat critic și argumentul apelantei cu privire la faptul că actul administrativ contestat urmează a fi anulat deoarece autoritatea publică a stabilit graficul de întrevederi cu copilul minor, fără a verifica în prealabil condițiile de trai al tatălui copilului și a bunicii. Or, instanța de apel a învederat în acest sens că prevederile raportului juridic litigios nu specifică necesitatea verificării condițiilor de trai al părinților și întocmirea raportului în cazul stabilirii programului de întrevederi cu copilul minor.

Totodată, instanța de apel a apreciat ca neîntemeiat și argumentul apelantei precum că prima instanță a ignorat în totalitate recomandările psihologului indicate în Avizul privind rezultatele evaluării psihologice a copilului, dat fiind că din avizul prezentat rezultă că „subiectului îi place bunica din partea tatălui, totuși nu vrea să stea cu ea pentru că se ceartă cu mama”. Astfel, instanța de apel a reținut că mama copilului urmează să țină cont de faptul că acesta are un atașament bun, inclusiv față de bunică și prin urmare, în vederea apărării interesului copilului, urmează a fi evitate situațiile de conflict.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a conchis că pe parcursul examinării cauzei nu s-au constatat temeiuri de anulare a actului administrativ contestat, iar prima instanță a dat o apreciere obiectivă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și corect a aplicat normele de drept material și procedural, iar soluția de respingere a acțiunii este justă, fiind rezultată din aprecierea probelor cercetate în cadrul procesului de judecată în coraport cu normele aplicabile speței.

La 28 iulie 2021 Vera Sculea a depus recurs împotriva deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

La 13 octombrie 2021 Vera Sculea a prezentat motivarea recursului.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material.

A indicat că decizia contestată vizează o persoană (tatăl) care nu s-a adresat nemijlocit și nu a invocat încălcarea unor drepturi ale sale, iar intimatul nu era în drept de a emite un asemenea act de stabilire a graficului de întrevederi a copilului minor cu tatăl. Totodată, a reiterat că în acest grafic sunt stabilite întrevederi nocturne la bunicii paterni, neținându-se cont de vârsta fragedă a copilului de 5 ani.

Astfel, a susținut că decizia nr. 65/15 din 13 noiembrie 2019 emisă de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, la cererea bunicii paterne Iulia Mararescul, nu poate avea efecte legale față de tatăl copilului minor, ci doar față de bunica acestuia.

A remarcat că în cazul existenței a unui litigiu dintre părinți privind educația și creșterea copilului minor, tatăl copilului urma obligatoriu să prezinte personal în modul prevăzut de lege, cererea de stabilire a graficului de întrevederi a copilului minor, precum și să participe nemijlocit, în calitate de petiționar, la ședința comisiei unde s-a examinat cazul copilului, pentru a argumenta cererea sa și a prezenta probe în susținerea acesteia, precum că, mama copilului îi creează careva impedimente și îi îngreădește accesul la întrevederea cu copilul.

La fel, a arătat că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că la stabilirea graficului de întreveneri nu a fost efectuată o anchetă socială la domiciliul persoanelor terțe pentru a stabili condițiile de trai ale acestora și nu a fost elucidat faptul dacă copilul ar putea rămâne peste noapte la aceștia.

A mai specificat că instanța de apel examinând cauza nu a dat o apreciere în ansamblu Avizului privind rezultatele evaluării psihologice a copilului, oferind o apreciere arbitrară probei respective.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 29 iunie 2021, fiind notificată reprezentantului recurente Vera Sculea, avocatul Valeria Nichitiuc în data de 15 septembrie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție a scrisorii recomandate anexat la dosar (f.d. 143). Totodată, avizul de recepție expediat în adresa recurente Vera Sculea, a fost returnat cu mențiunea „nereclamat” (f.d.145).

Astfel, recursul depus la 28 iulie 2021 și motivarea recursului prezentată la 13 octombrie 2021, este în termen.

La 15 octombrie 2021 în adresa intimațiilor, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, Maxim Maraescul și Iulia Maraescul, a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței. Deși, intimații au recepționat recursul, ceea ce rezultă din avizele de recepție a scrisorilor recomandate (f.d.163, 164), nu și-au valorificat dreptul procedural de depunere a referinței.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Vera Sculea, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un

drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Vera Sculea.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Vera Sculea, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Aliona Miron